

EXPERTISEGEBIED

Verpleegkundig Consulenten Hiv

2^e editie, 12 mei 2023

Verpleegkundig
Consulenten Hiv

Colofon

Allen betrokken bij het tot stand komen van de herziene versie (2015) van het expertisegeried Verpleegkundig Consulenter Hiv 2023:

Bestuur V&VN Verpleegkundig Consulenter Hiv, periode 2022-2026

Natasja van Holten

Simone Phaf

Aafke Cents

Astrid van Hulzen (tot mei 2022)

Manon Marneef (tot januari 2023)

Melle Langbein (sinds januari 2023)

Auteurs

Nadine Bassant

Jan van Beek

Aafke Cents

Simone Phaf

Jannigje Smit

Sabine van Winden

Deelnemers meelesgroep

Astrid van Hulzen

Maaike Kok

Linda Scheiberlich

Lay-out

Natasja van Holten

V&VN Project expertisegerieden 2e editie

Denise Jansen

Nellie Kolk

12 mei 2023

Samenvatting wijzigingen 2015 - 2023

De grootste wijzigingen in deze 2^e versie van het Expertisegebied Verpleegkundig Consulenten Hiv ten opzichte van 2023 zijn:

- Opname en beschrijving van collega-verpleegkundigen in de functie van physician assistant;
- Beschrijven van PrEP;
- Weergeven van CanMedsrollen uitgebreid en aanvullend beschreven voor verpleegkundig specialisten.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. De werkomgeving van de verpleegkundig consulent hiv	6
a. De doelgroep.....	6
b. De omgeving	6
2. Ontwikkelingen	7
3. CanMEDS-rollen	8
a. Verpleegkundige.....	8
b. Verpleegkundig specialist	9
4. Deskundigheidsgebied verpleegkundige	10
4.1 Rol van zorgverlener	10
4.2 Rol van communicator	10
4.3 Rol van samenwerkingspartner	10
4.4 Rol van reflectieve professional en praktijkonderzoeker	10
4.5 Rol van gezondheidsbevorderaar	11
4.6 Rol van organisator	11
4.7 Rol van professional en kwaliteitsbevorderaar	11
5. Deskundigheidsgebied verpleegkundig specialist	12
5.1 Rol van behandelaar met verpleegkundige en medische expertise	12
5.2 Rol van academicus en onderzoeker	12
Literatuurlijst	13
BIJLAGE 1: Uitwerking CanMEDS-rollen verpleegkundige	14
BIJLAGE 2: Uitwerking CanMEDS-rollen verpleegkundig specialist	20

Inleiding

Dit is de herziene versie van het expertisegebied 2015 van de V&VN-afdeling Verpleegkundig Consulenten Hiv.

De functie verpleegkundig consulent hiv wordt uitgeoefend door verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en physician assistants met een verpleegkundige achtergrond. Deze herziene versie van het expertisegebied verpleegkundig consulenten hiv moet daarom gezien worden als een aanvulling op de beroepsprofielen van de hbo-verpleegkundige en de verpleegkundig specialist binnen het vakgebied van de verpleegkundige hiv-zorg. Physician assistants hebben een verpleegkundige achtergrond en werken volgens het beroepsprofiel van de verpleegkundig specialist in de hiv-zorg.

De eerste versie van het expertisegebied is in 2015 goedgekeurd en was gebaseerd op de nieuwe beroepsprofielen van de verpleegkundige en verpleegkundig specialist (Lambregts en Grotendorst 2012), die waren voortgekomen uit het project Verpleegkundigen en Verzorgenden 2020 en waren voor het eerst in de geschiedenis door de beroepsgroep zelf ontwikkeld. De grondslag hiervoor was het rapport toekomstbestendige beroepen uit 2015. In navolging op het project Verpleegkundigen en Verzorgenden 2020 is binnen V&VN in April 2021 het project 'Toekomstbestendige beroepen binnen de verpleging en verzorging' gestart. Het doel van het project is om informatie aan te leveren die nodig is voor aanpassing van de Wet BIG met betrekking tot toekomstbestendige beroepen voor mbo-verpleegkundigen en hbo-verpleegkundigen.

Dit expertisegebied beschrijft de aanvullende kennis en vaardigheden die elk VCH-lid nodig heeft bij het uitoefenen van haar vak. Evenals bij de ontwikkeling van de afzonderlijke beroepsprofielen is ervoor gekozen om dit Expertisegebied te ontwikkelen op basis van de CanMEDS (Canadian Medical Education Directives for Specialists).

In 1985 werd de functie van verpleegkundig consulent hiv een vast onderdeel van het behandelteam voor mensen met hiv, samen met een internist of infectioloog. Vanwege de enorme ontwikkelingen in de behandeling van mensen met hiv, is de functie sinds die tijd sterk veranderd. De meeste mensen die de diagnose hiv krijgen, hebben naast hun medische zorg, veel behoefte aan psychosociale begeleiding. De verpleegkundig consulenten hiv hebben een grote rol in begeleiding van mensen bij acceptatie van de aandoening hiv en omgaan met stigma. Therapietrouw, leefstijl en het voorkomen van verdere transmissie van het hiv-virus zijn belangrijke aandachtspunten. Naast begeleiding speelt klinisch redeneren en het opzetten van en/of participeren in wetenschappelijk onderzoek een belangrijke rol in de functie van de verpleegkundig consulenten hiv.

In Nederland zijn op dit moment vierentwintig hiv-behandelcentra voor volwassenen en vier hiv-behandelcentra voor kinderen. De hiv-behandelcentra zijn door het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport aangewezen en vallen onder artikel 8 van de Wet op Bijzondere Medische Verrichtingen (WBMV). Om optimale kwaliteit van deze complexe en hooggespecialiseerde zorg te (blijven) leveren, is kwaliteitsborging gewenst. Vanaf 2013 werd gewerkt aan HKZ-certificering (Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector) van de hiv-centra in Nederland.

In 2020 is dit verlaten en heeft de Nederlandse Vereniging van Hiv Behandelaren (NVHB) in samenwerking met de V&VN VCH gekozen voor een andere vorm van het toetsen van de kwaliteitseisen, i.v.m. de overlap met andere ziekenhuis-brede accreditaties, welke iedere vijf jaar getoetst worden. De kwaliteitseisen zijn gebaseerd op de NVHB-richtlijnen (www.nvhb.nl) en actuele proces en uitkomst indicatoren, mede aangeleverd door Stichting Hiv Monitoring (SHM).

De V&VN-afdeling Verpleegkundig Consulenten Hiv stelt in haar afdelingsreglement de volgende eisen aan verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en physician assistants werkzaam als verpleegkundig consulent hiv, zij:

- Is een verpleegkundige met als achtergrond minimaal hbo-niveau;
- Is lid van de beroepsvereniging V&VN én de afdeling Verpleegkundig Consulenten Hiv;
- Volgt minimaal eenmaal de Masterclass Hiv (deze wordt 1 x per 1-1,5 jaar aangeboden);
- Is voor de zorg aan kinderen met hiv een verpleegkundige die tevens de aantekening tot kinderverpleegkundige heeft behaald.

Dit document is geschreven door VCH-leden: Jan van Beek, Nadine Bassant, Jannigje Smit en Sabine van Winden en VCH-bestuursleden: Aafke Cents en Simone Phaf.

Tot de meelesgroep behoren VCH-leden: Astrid van Hulzen, Maaïke Kok en Linda Scheiberlich en VCH-bestuursleden: Natasja van Holten en Melle Langbein.

Alle leden van V&VN Verpleegkundig Consulenten Hiv zijn in staat gesteld hun inhoudelijke feedback op dit document te geven.

Daar waar in dit document 'zij' wordt gebruikt, worden alle verpleegkundige collega's bedoeld en wordt niet verwezen naar genderidentiteit.

In de volgende onderdelen van het document wordt regelmatig gesproken over de "zorgvrager". In de context van dit document worden dan "mensen die leven met hiv" bedoeld.

1. De werkomgeving van de verpleegkundig consulent hiv

De verpleegkundig consulent hiv, zoals omschreven in de inleiding, is werkzaam op de polikliniek in één van de vierentwintig gecertificeerde ziekenhuizen in de hiv-zorg.

a. De doelgroep

De verpleegkundig consulent hiv, werkzaam binnen dit expertisegebied, werkt met volwassenen of kinderen met hiv.

b. De omgeving

Naast de mens met hiv, zijn de belangrijkste samenwerkingspartners van de verpleegkundig consulent hiv:

- Internisten/ infectiologen (Nederlandse Vereniging voor Hiv Behandelaren)
- Kinderartsen
- Andere artsen en verpleegkundigen in het ziekenhuis (en omgeving)
- Huisartsen / praktijkondersteuners / doktersassistenten
- Regionale GGD
- Maatschappelijk werk
- GGZ
- Seksuologen / consulenten seksuologie
- Verslavingszorg
- Penitentiaire instellingen
- Internationale artsen en verpleegkundigen (waar nodig)
- Stichting Hiv Monitoring
- Patiëntenverenigingen
- SoaAids NL / Aidsfonds / Rutgers
- Samenwerkingspartners NL4Cure
- Apotheken
- Internationale Organisatie voor Migratie, Immigratie- en Naturalisatiedienst, Asielzoekerscentra en advocaten.
- Verpleeg- en verzorgingshuizen
- Wijkverpleegkundigen / verpleegkundigen technische thuiszorg
- Farmacie

Een belangrijk taakaspect van de verpleegkundig consulent hiv is: overdracht van informatie om de kennis over hiv te vergroten, de ziekte te 'de-stigmatiseren' en de verdere verspreiding van het hiv-virus te voorkomen. Zij vervult vaak de rol van casemanager. Met haar specialistische kennis en brede blik is zij in staat de zorg rondom de zorgvrager te coördineren en te optimaliseren. In alle gevallen werkt zij als gelijkwaardige partner samen met andere zorgprofessionals, met het uiteindelijke doel om gezondheidsproblemen te voorkomen en/of te reduceren. Zij streeft naar een optimale en passende vorm van zelfmanagement en ondersteuning.

De verpleegkundig consulent hiv speelt een belangrijke rol in de preventie van de verdere verspreiding van hiv, door dit bespreekbaar te maken en waar nodig Post Expositie Profylaxe (PEP) en/of Pré Expositie Profylaxe (PrEP) aan te bieden, dan wel voor te verwijzen.

2. Ontwikkelingen

In 1981 werd de wereld opgeschrikt door een mysterieuze, dodelijke ziekte, acquired immune deficiency syndroom (aids). Twee jaar later werd ontdekt dat het humaan immunodeficiëntie virus (HIV) de oorzaak was voor het ontstaan van deze toen nog onbehandelbare en dodelijke aandoening. Door medische vooruitgang is hiv in de loop der jaren van een dodelijke ziekte veranderd in een chronische ziekte. Met de juiste medicatie is hiv te onderdrukken waardoor transmissie niet meer mogelijk is en hierdoor is de levensverwachting voor personen die leven met de laatste decennia enorm verbeterd.

Dit heeft invloed op de zorg aan mensen die leven met hiv en daarmee ook op het expertisegebied Verpleegkundig Consulenten Hiv. Mensen met hiv worden steeds ouder en dit vraagt van de verpleegkundig consulent hiv meer kennis over de specifieke problematiek van het ouder worden met hiv en over comorbiditeiten.

Nog altijd blijven nieuwe ontwikkelingen in de hiv-geneeskunde plaats vinden. Nieuwe medicatie wordt ontwikkeld, waaronder langwerkende injecties, pillen en implantaten, internationale en landelijke inzichten veranderen en richtlijnen worden geregeld aangepast.

Voor verpleegkundigen is het van belang om de eigen kennis actueel te houden door het volgen van nascholingen en het bijwonen van congressen. Om dit aantoonbaar te maken moeten er voldoende geaccrediteerde scholingspunten in het deskundigheidsgebied hiv-zorg worden behaald. Deze zijn zichtbaar in het Kwaliteitsregister Verpleegkundigen & Verzorgenden (KVV).

Voor verpleegkundig specialisten die binnen de hiv-behandelcentra werken gelden dezelfde eisen ten aanzien van nascholing in het deskundigheidsgebied hiv, echter de accreditatie eisen verschillen. Hiervoor worden de criteria van het Verpleegkundig Specialisten Register (VSR) gehanteerd. Hierin is de kwaliteit van de professionele beroepsuitoefening geborgd. Per 1 september 2018 is de zelfstandige behandelbevoegdheid van de verpleegkundig specialist verankerd in artikel 36 van de Wet BIG. Hierdoor heeft de verpleegkundig specialist voorschrijfbevoegdheid met een eigen (verplichte) AGB-code en kan zij haar functie uitvoeren als zelfstandig behandelaar.

Physician Assistants (PA) werkzaam in de hiv-zorg voldoen aan de eis van een verpleegkundige (voor)opleiding. De zelfstandige behandelbevoegdheid van een physician assistant is verankerd in artikel 36 van de Wet BIG, ook zij heeft voorschrijfbevoegdheid en een eigen (verplichte) AGB-code. Tevens is zij naast V&VN ook lid van de Nederlandse Associatie Physician Assistants (NAPA) voor borging van de professionele beroepsuitoefening. In het hiv-team werkt zij volgens het beroepsprofiel van de verpleegkundig specialist en tevens gelden dezelfde nascholingseisen in het deskundigheidsgebied hiv.

De norm voor de nascholingseis voor alle verpleegkundig consulenten hiv is te vinden via: http://nvhb.nl/wp-content/uploads/2022/01/Normen-voor-hiv-behandelaren_hiv-behandelcentra.pdf

3. CanMEDS-rollen

Het Expertisegebied Verpleegkundig Consulenten Hiv dient te worden beschouwd als een aanvulling op de Beroepsprofielen van verpleegkundige en die van verpleegkundig specialist, welke zijn uitgewerkt aan de hand van de CanMEDS-systematiek.

a. Verpleegkundige

Voor de verpleegkundige bestaat deze systematiek uit de beschrijving van zeven competentiegebieden/ rollen:

1. Zorgverlener / behandelaar
2. Communicator
3. Samenwerkingspartner
4. Reflectieve professional en praktijkonderzoeker
5. Gezondheidsbevorderaar
6. Organisator
7. Professional en kwaliteitsbevorderaar

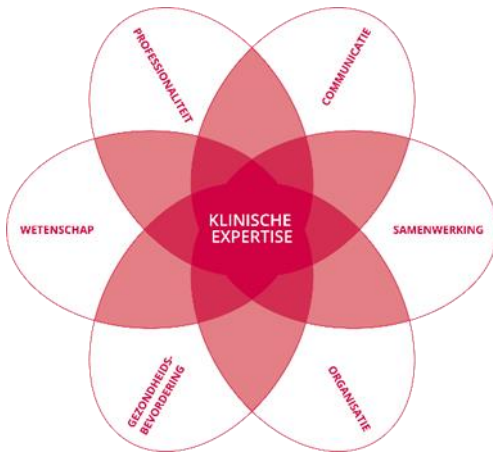
De kern van de beroepsuitoefening is de verpleegkundige als zorgverlener.

b. Verpleegkundig specialist

Voor de verpleegkundig specialist zijn de competentiegebieden als volgt uitgewerkt:

- 1 Behandelaar met verpleegkundige en medische expertise
- 2 Communicator
- 3 Samenwerkingspartner
- 4 Organisator van kwaliteit van zorg
- 5 Gezondheidsbevorderaar;
- 6 Wetenschap: Academicus en onderzoeker
- 7 Professionaliteit: Zelfbewuste beroepsbeoefenaar

De kern van de beroepsuitoefening van de verpleegkundig specialist is het klinisch handelen.

Zoals uit de beschrijving blijkt zijn er in de twee functies veel overeenkomsten te zien in de competentiegebieden. Het belangrijkste verschil zit in de kern waarbij de verpleegkundige als zorgverlener wordt beschreven en de verpleegkundig specialist als behandelaar met klinische expertise. Daarnaast is er een verschil in de laatste 2 rollen waarin de verpleegkundige vooral als organisator van de zorg en als professional/kwaliteitsbevorderaar wordt gepositioneerd en de verpleegkundig specialist als zelfbewuste beroepsbeoefenaar, academicus en onderzoeker.

De verpleegkundig specialist hiv is ingeschreven in het specialisme register onder de AGZ, op grond van de mogelijkheden die artikel 14 van de wet BIG hiertoe biedt. Door de inschrijving in een artikel 14-specialisme blijkt dat zij, als verpleegkundige, een bijzondere deskundigheid heeft.

Deze deskundigheid betreft het leveren van complexe verpleegkundige zorg en/of geneeskundige zorg van beperktere complexiteit. Zij heeft een zelfstandige bevoegdheid conform artikel 36 van de Wet BIG. Dit stelt haar in staat om als zelfstandig behandelaar te fungeren. Zij komt het best tot haar recht als de verpleegkundige behandeling en geneeskundige behandeling met elkaar samenhangen

4. Deskundigheidsgebied verpleegkundige

In dit hoofdstuk worden globaal de taken en verantwoordelijkheden van de verpleegkundig consulent hiv binnen het deskundigheidsgebied van de verpleegkundige beschreven. Voor de leesbaarheid van het document is de verdere uitwerking van deze rollen opgenomen in [BIJLAGE 1](#)

4.1 Rol van zorgverlener

De verpleegkundig consulent hiv biedt binnen het eigen deskundigheidsgebied verpleegkundig specialistische zorg in combinatie met geprotocolleerde geneeskundige zorg. De verpleegkundig consulent hiv kent de patiëntenpopulatie en de werkzaamheden en richtlijnen die daarbij horen. Zij begeleidt en coacht de mens met hiv en inventariseert de zorgvraag.

De verpleegkundig consulent hiv kenmerkt zich als een zorgverlener die kan schakelen tussen een stabiele en een acute, spoedeisende zorgsituatie. Vanuit het perspectief van de mens met hiv worden care en cure geïntegreerd aangeboden ter bevordering van de continuïteit en kwaliteit van de zorg. Ze is in staat om te beoordelen welke verpleegkundige handelingen uitgevoerd dienen te worden en zo nodig samenwerkingspartners in te schakelen. Het anticiperend vermogen van de verpleegkundige is daarmee bepalend voor de gehele multidisciplinaire zorg binnen het Expertisegebied.

Zij is in staat om in de diverse zorgsituaties haar verantwoordelijkheden af te bakenen en op tijd door te verwijzen naar een samenwerkingspartner.

De focus van de zorgverlening is niet alleen gericht op de somatische zorg, maar ook op het psychische, functionele en sociale welbevinden van de mens met hiv.

4.2 Rol van communicator

De verpleegkundig consulent hiv begeleidt de zorgvrager, en zijn naasten, in het proces vanaf het vaststellen van de hiv-diagnose. Om optimale zorg te verlenen is zij in staat een breed spectrum van onderwerpen te bespreken. Zij heeft hierbij de kennis van verschillende communicatieve vaardigheden en kan hierbij verschillende gesprekstechnieken toepassen. Evenals gebruik maken van hulpmiddelen/faciliteiten om communicatie te optimaliseren. De verpleegkundig consulent hiv communiceert met de zorgvrager en zijn naasten op basis van gelijkwaardigheid en kan tevens optreden als belangenbehartiger.

4.3 Rol van samenwerkingspartner

De verpleegkundig consulent hiv kent het netwerk in de hiv-zorgverlening. Zij werkt nauw samen met ketenpartners, stichtingen en collega's in andere centra.

4.4 Rol van reflectieve professional en praktijkonderzoeker

De verpleegkundig consulent hiv heeft een reflectieve, lerende houding. Zij bevordert en draagt bij aan de ontwikkeling en implementatie van kennis en kunde. Zij vertaalt wetenschappelijke uitkomsten naar de beroepspraktijk. Ze is in staat reflectief te kijken naar zowel haar eigen, als de landelijke zorgverlening en werkt volgens Evidence Based Practice.

4.5 Rol van gezondheidsbevorderaar

Mensen met hiv leven langer en worden ouder dan 20 jaar geleden. Bij mensen met hiv lijken ouderdomsziekten eerder op te treden, waardoor de verpleegkundige steeds vaker te maken krijgt met multimorbiditeit. De verpleegkundig consulent hiv kent haar rol op het gebied van preventie en leefstijl. Zij richt zich op het voorlichten, motiveren en coachen van de zorgvrager op het gebied van gezond gedrag. De verpleegkundig consulent hiv kan omgaan met het complexer worden van de zorg en kent haar plek in het netwerk van zorg.

4.6 Rol van organisator

De verpleegkundig consulent hiv is met haar specialistische kennis een belangrijke spil in de zorg rondom de mens met hiv. Zij neemt hierbij in complexe situaties de rol van casemanager op zich. De verpleegkundig consulent hiv organiseert op micro-, meso- en macroniveau. Ze indiceert de zorg en bewaakt de voortgang. Daarnaast richt zij zich op de verbetering van de organisatie in het ziekenhuis en landelijk. Zij werkt mee aan richtlijnen en protocollen en signaleert veranderingen in het werkveld.

4.7 Rol van professional en kwaliteitsbevorderaar

De verpleegkundig consulent hiv draagt bij aan de ontwikkelingen van de professionele standaard en zorgt dat zij zelf bevoegd en bekwaam blijft. Zij volgt met dat doel bij- en nascholingen, zowel verzorgd door V&VN-afdeling Verpleegkundig Consulenten Hiv als door andere aanbieders in binnen- en buitenland. Zij wisselt kennis en vaardigheden uit met collega's, vertegenwoordigt de beroepsgroep en in het bijzonder alle verpleegkundig consulenten hiv zowel binnen als buiten de organisatie. Ook draagt zij bij aan het (her) schrijven van protocollen en richtlijnen

De veranderingen binnen de hiv-zorg, zoals nieuwe inzichten in bestaande thema's als seksualiteit, stigma en therapietrouw, en relatief nieuwe onderwerpen, zoals: ouder worden met hiv en bijbehorende comorbiditeit, vragen van de verpleegkundig consulent hiv een stevige basiskennis en continue uitbreiding van kennis op deze gebieden. De verpleegkundig consulent hiv is trots op haar vak en wil zichzelf en de beroepsgroep blijven ontwikkelen om zo de beste kwaliteit van zorg te leveren.

5. Deskundigheidsgebied verpleegkundig specialist

Met verwijzing naar de afzonderlijke beroepsprofielen en met het beschreven verschil in zelfstandigheid en bevoegdheden van de verpleegkundige en de verpleegkundig specialist gaat dit hoofdstuk in op de specifieke expertise die kenmerkend is voor de verpleegkundig specialist, werkzaam als verpleegkundig consultant hiv.

De zeven rollen overlappen grotendeels, voor deze rollen geldt dat de vaardigheden en attitude zoals beschreven voor de verpleegkundige ook gelden voor de verpleegkundig specialist. De rollen 'behandelaar met verpleegkundige en medische expertise' en 'academicus en onderzoeker' zijn aanvullend uitgewerkt voor de verpleegkundig specialist hiv. Voor de leesbaarheid van het document is de uitwerking van deze rollen opgenomen in **BIJLAGE 2**.

5.1 Rol van behandelaar met verpleegkundige en medische expertise

De verpleegkundig specialist hiv is door haar kennis van anatomie, fysiologie, psychologie, pathologie, psychopathologie en farmacologie en verdiepte kennis specifiek met betrekking tot de hiv-zorg bevoegd om diagnostiek (o.a. verrichten van lichamelijk onderzoek) en behandeling (o.a. voorschrijven van medicatie) in te zetten voor mensen met hiv. Zij bewaakt de voortgang in de behandeling en stelt waar nodig de behandeling bij.

De verpleegkundig specialist hiv stelt methodisch en systematisch een diagnose. Zij indiceert, organiseert en verleent verpleegkundige en geneeskundige behandeling op basis van klinisch redeneren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van Evidence Based Practice.

De verpleegkundig specialist hiv begeleidt mensen met hiv, met een streven naar een optimaal ervaren gezondheid, functioneren, kwaliteit van leven en waardigheid, in de ogen van de zorgvrager, naasten en het sociale netwerk. De verpleegkundig specialist hiv ondersteunt het zelfmanagement van de mens met hiv en bevordert de empowerment. De verpleegkundig specialist hiv verwijst waar nodig mensen met hiv door en andere hulpverleners kunnen ook doorverwijzen naar de verpleegkundig specialist hiv.

5.2 Rol van academicus en onderzoeker

De verpleegkundig specialist hiv is op de hoogte van recente wetenschappelijke ontwikkelingen op het gebied van hiv en beoordeelt dit kritisch. Zij stimuleert kennisuitbreiding op het gebied van hiv door het initiëren, opzetten en uitvoeren van monodisciplinair of multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek of door participatie in onderzoek geïntegreerd in de patiëntenzorg.

Ze vertaalt wetenschappelijke uitkomsten naar de praktijk en neemt deel aan ontwikkeling van multidisciplinaire richtlijnen. Ze publiceert en werkt mee aan wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke publicaties, en zij neemt deel aan kennisnetwerken. Ze heeft kennis van de didactiek van het leren op de werkplek en (gezondheidszorg) ethiek.

Literatuurlijst

<https://www.venvn.nl/media/ctrip3kt/20160113-rapport-toekomstbestendige-beroepen.pdf>

<https://venvnvs.nl/venvnvs/beroepsprofiel-verpleegkundig-specialist>

www.nvhb.nl

http://nvhb.nl/wp-content/uploads/2022/01/Normen-voor-hiv-behandelaren_hiv-behandelcentra.pdf

BIJLAGE 1: Uitwerking CanMEDS-rollen verpleegkundige

In deze bijlage worden alle rollen van verpleegkundige uitgebreid toegelicht die gelden voor verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten en physician assistants in de hiv-zorg, werkzaam als verpleegkundig consulent hiv.

1. Rol van zorgverlener

De verpleegkundig consulent hiv kenmerkt zich als een zorgverlener die kan schakelen tussen een stabiele en een acute, spoedeisende zorgsituatie. De verpleegkundige biedt verpleegkundig specialistische zorg in combinatie met geprotocolleerde geneeskundige zorg binnen het eigen deskundigheidsgebied. Vanuit het perspectief van de mens met hiv worden care en cure geïntegreerd aangeboden ter bevordering van de continuïteit en kwaliteit van de zorg. Ze is in staat om te beoordelen welke verpleegkundige handelingen uitgevoerd dienen te worden en zo nodig samenwerkingspartners in te schakelen. Het anticiperend vermogen van deze verpleegkundigen is daarmee bepalend voor de gehele multidisciplinaire zorg binnen het Expertisegebied. Ze is in staat om in de diverse zorgsituaties haar verantwoordelijkheden af te bakenen en op tijd door te verwijzen naar een samenwerkingspartner. De focus van de zorgverlening is niet alleen gericht op de somatische zorg, maar ook op het psychische, functionele en sociale welbevinden van de mens met hiv.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Heeft kennis over hiv, soa, verschillende vormen van hepatitis en over anale intra-epitheliale neoplasië;
- Is op de hoogte van het belang van therapietrouw bij de mens met hiv die combinatie antiretrovirale therapie volgt en kan diegene hierin begeleiden;
- Heeft diepgaande kennis betreffende antiretrovirale therapie, bijwerkingen en de interactie met andere medicijnen;
- Is op de hoogte van de actuele informatie rondom besmettelijkheid van het hiv-virus en kan mensen hierover informeren;
- Heeft kennis over de diverse co-morbiditeit die vaak bij mensen met hiv voorkomen en kan diegene hierin de juiste leefstijladviezen geven;
- Heeft kennis van de veranderende gezondheidssituatie van de ouder wordende mens met hiv;
- Heeft kennis over diverse andere seksuele overdraagbare aandoeningen ten aanzien van diagnostiek, behandeling en kan adviezen geven ter preventie;
- Heeft kennis over ggz-problematiek die vaak voorkomt bij mensen met hiv, met name depressie en verslavingen;
- Heeft kennis van voorkomende sociale problematiek;
- Heeft kennis over transitie en kan jongvolwassenen hierin begeleiden (zowel op kinderopoli, als op de interne poli voor volwassenen).

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Kan een anamnese afnemen op het gebied van seksualiteit, middelengebruik/intoxicaties;

- Is in staat een anamnese af te nemen volgens de richtlijn Seksuele gezondheid bij mensen met hiv;
- Is in staat een sociale anamnese af te nemen;
- Stelt verpleegkundige diagnoses en past interventies toe welke op sociaal, psychisch en lichamelijk gebied liggen;
- Is in staat in het verloop van de infectie een acute en een chronische fase te onderscheiden;
- Is in staat therapietrouw te bevorderen met de diverse beschikbare hulpmiddelen en in overeenstemming met de wens van de mens met hiv;
- Heeft communicatievaardigheden, waarmee zij de pijn, angst, ongemak en het gevoel van machteloosheid van zowel de mens met hiv als partner/naasten kan reduceren;
- Is in staat rouwprocessen te begeleiden;
- Is in staat de mens met hiv te begeleiden bij het informeren van partner(s)/naasten over de hiv-status;
- Is in staat de partner te betrekken bij de zorg;
- Kan geïntegreerde zorg verlenen aan de mens met hiv en partner/naasten.

2. Rol van communicator

De verpleegkundig consulent hiv begeleidt de mens met hiv (en zijn naasten) in het proces vanaf het vaststellen van de hiv-diagnose. Om optimale zorg te verlenen is zij in staat een breed spectrum van onderwerpen te bespreken. Daarbij heeft zij de taak om gedurende alle fasen die een mens met hiv doormaakt de verpleegkundige zorg te coördineren. Zij is in staat adequaat te communiceren met zowel de zorgvrager als samenwerkingspartners. De verpleegkundig consulent hiv draagt zorg voor een effectieve communicatie met de mens met hiv, communiceert vanuit het perspectief van de diegene en interpreteert informatie in de juiste context.

De verpleegkundig consulent hiv streeft naar een effectieve behandelrelatie, betreft de mens met hiv en zijn naasten in de besluitvorming en integreert hun informatie in het diagnostisch proces. Zij communiceert met de mens met hiv en zijn naasten op basis van gelijkwaardigheid. Zij adviseert over leefstijl, zingeving en kwaliteit van leven. De verpleegkundig consulent hiv maakt gebruik van informatie- en communicatietechnologie en ondersteunt de mens met hiv bij het zoeken naar betrouwbare (online)informatie over diagnose en behandeling.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Kent de belangrijkste informatiekanalen over hiv;
- Is op de hoogte van wet- en regelgeving die op mensen met hiv van toepassing is;
- Is in staat verschillende counselingstijl toe te passen, zoals motivational interviewing, om mensen na te laten denken over hun mogelijkheden tot gedragsverandering;
- Kan op basis van expertise vertrouwen creëren bij de mens met hiv.

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Is in staat open over seksualiteit te praten en is zich bewust dat spreken over seksualiteit in verschillende (sub)culturen niet vanzelfsprekend en beladen is;
- Kan met haar communicatie anticiperen op de mondigheid van de zorgvrager en is complementair en waar nodig corrigerend over de kennis over hiv bij de mens met hiv en zijn omgeving;
- Kan tegenstrijdige belangen tussen de mens met hiv en omgeving hanteren en kan met druk vanuit de omgeving van de zorgvrager omgaan;
- Is in staat om de zorgvrager te begeleiden en te ondersteunen na een slecht nieuwsgesprek;
- Is in staat de mens met hiv en partner te begeleiden bij een toekomstige of bestaande kinderwens en kan adequaat doorverwijzen;
- Is in staat om zelfstandig een verpleegkundig spreekuur te organiseren en uit te voeren;
- Is in staat om de zelfredzaamheid van de zorgvrager te vergroten;
- Kan omgaan met agressie en hier adequaat op reageren zodat de eigen veiligheid en die van de zorgvrager niet in gevaar komt;
- Kan vaktaal in voor de zorgvrager begrijpelijke taal omzetten.

3. Rol van samenwerkingspartner

De verpleegkundig consulent hiv werkt op gelijkwaardig niveau samen met medewerkers van andere disciplines, zoals internist-infectiologen. Zij werkt zowel zelfstandig als in multidisciplinair verband. Hierin levert zij een bijdrage vanuit haar verpleegkundige expertise. Zij heeft vanuit haar functie veel contacten met allerlei organisaties. Zij verleent consultatie en betreft hierbij het patiëntenperspectief. Zij geeft gevraagd en ongevraagd advies. De verpleegkundig consulent hiv is de spil in de zorg rondom de mens met hiv en werkt samen met vele disciplines binnen een steeds veranderende setting. Hierbij is zij de verbindende schakel en fungeert als aanspreekpunt voor alle betrokkenen. Kennis over zowel de eigen organisatie en afdeling als over andere (zorg)instellingen is hierbij essentieel om kwalitatief goede zorg te kunnen leveren

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Is op de hoogte van de regionale en landelijke sociale kaart van hiv.

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Werkt nauw samen indien een jongvolwassene met hiv van kinderzorg naar volwassenzorg gaat bij transitie;
- Werkt nauw samen en heeft overleg met maatschappelijk werk, psychologen, GGD, SOA-poli, penitentiaire instellingen, TBC- en verslavingszorg;
- Heeft indien nodig contact met internationale verpleegkundige organisaties en met (inter)nationale artsen- en patiëntenverenigingen;
- Werkt samen of kan mensen doorverwijzen naar IOM, IND, AZC en advocaten;
- Werkt samen met de HIV Vereniging Nederland en andere maatschappelijke partijen;
- Speelt een rol bij kennisbevordering over hiv intern en bij samenwerkingspartners;

- Werkt samen met poli gynaecologie bij begeleiden van hiv-positieve vrouwen met zwangerschapswens en zwangeren met hiv.

4. Rol van reflectieve professional en praktijkondersteuner

De veranderingen binnen de hiv-zorg, zoals de nieuwe inzichten in bestaande thema's als seksualiteit, stigma en therapietrouw en relatief nieuwe onderwerpen, zoals: ouder worden met hiv en bijbehorende co-morbiditeit, vragen van de verpleegkundig consulent hiv een uitbreiding van kennis op deze gebieden. Daarnaast vormen ethische vraagstukken een steeds belangrijk aspect in de beroepsuitoefening van de verpleegkundig consulent hiv.

De verpleegkundig consulent hiv heeft een reflectieve, lerende houding. Zij bevordert ontwikkeling en implementatie van kennis en kunde. Zij vertaalt wetenschappelijke uitkomsten naar de beroepspraktijk.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Heeft kennis van hetero-, homo-, bi- en transgenderseksualiteit;
- Is op de hoogte van de rol/betekenis van seksualiteit in verschillende culturen;
- Kent de laatste ontwikkelingen op het gebied van PEP, PrEP, viral load en overdracht van hiv;
- Kent wetenschappelijk nieuws en de laatste evidence over de ontwikkeling van de behandeling van co-morbiditeit bij hiv, zoals: hepatitis A, B en C, Anale Intra-epitheliale Neoplasie en ouderdomsziekten.

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Wisselt kennis onderling uit;
- Kan nieuwe uitkomsten en inzichten uit onderzoek adequaat toepassen;
- Kan reflecteren op haar eigen taboes rond het bespreekbaar maken van seksueel gedrag;
- Bevordert kennis van collega-zorgverleners en werkt aan het 'de-stigmatiseren' van hiv in de gezondheidszorg;
- Bevordert de kennis over HIV in maatschappij en werkt aan het 'de-stigmatiseren' van hiv in de maatschappij;
- Volgt het wetenschappelijk nieuws over de ontwikkeling van nieuwe combinatie antiretrovirale therapie;
- Volgt het wetenschappelijk nieuws rond de ontwikkelingen gericht op genezing van hiv;
- Kan anticiperen op ethische vragen;
- Kan als onderzoeksmedewerker, indien nodig, meewerken aan medisch en verpleegkundig wetenschappelijk onderzoek;
- Reflecteert op het handelen en geeft en ontvangt gevraagd en ongevraagd feedback op het gebied van haar werkzaamheden.

5. Rol van gezondheidsbevorderaar

Mensen met hiv leven langer en worden ouder dan 20 jaar geleden. Bij mensen met hiv lijken ouderdomsziekten eerder op te treden, waardoor de verpleegkundige steeds vaker te maken krijgt met multi morbiditeit. De zorgvragen worden hierdoor complexer van aard en uitgebreide en diepgaande kennis is nodig om de juiste zorg te kunnen leveren. Daarnaast is er meer middelengebruik (alcohol, drugs) onder mensen met hiv.

Hierbij is het van belang om interventies aan te dragen die bijdragen aan de gezondheid van de mens met hiv. De verpleegkundig consulent hiv voert interventies uit die gericht zijn op gezond gedrag bij het leven met hiv. Communicatieve vaardigheden, bijvoorbeeld door het inzetten van motivational interviewing, zijn gericht op het bevorderen van gezond gedrag bij mensen die leven met hiv.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Is zich bewust van de maatschappelijk verwachtingen ten aanzien van het voorkomen van verdere verspreiding van de ziekte;
- Heeft kennis over besmettingsrisico's en hoe iemand met hiv zichzelf en anderen voor soa's kan beschermen;
- Stimuleert therapietrouw o.a. om overdracht en resistentie te voorkomen;
- Speelt een rol in het verstrekken van post exposure profylaxe (PEP) bij incidenten waarbij een risico is op een hiv-besmetting;
- Is zich bewust van het stigma en taboe wat rust op hiv en maakt dit bespreekbaar;
- Geeft leefstijladvies ten aanzien van het bevorderen van een gezonde leefstijl;
- Kan een adviserende rol spelen in juridische kwesties met betrekking tot hiv en school/ werk en/of weet hoe door te verwijzen;
- Kan een adviserende rol spelen in kwesties met betrekking tot hiv en financiën en hoe door te verwijzen.

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Past secundaire preventie toe op gebied van onder meer: osteopenie, cognitieve achteruitgang, Anale Intra-epitheliale Neoplasie, hepatitis A, B en C, hart- en vaatziekten en andere gezondheidsrisico's.

6. Rol van organisator

De verpleegkundig consulent hiv is met haar specialistische kennis een belangrijke spil in de zorg rondom de mens met hiv. Zij neemt hierbij zich in complexe situaties de rol van casemanager op zich. De verpleegkundig consulent hiv (re)organiseert zorgprocessen voor een betere beschikbaarheid en continuïteit van zorg, beperking van wachttijd voor de mens met hiv en grotere kosteneffectiviteit. Daarnaast ontwikkelt zij (mede) nieuwe zorgvormen onder meer met behulp van eHealth met specifieke aandacht voor de herkenbaarheid van het verpleegkundig vakgebied.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Is zich bewust van de kosten van combinatie antiretrovirale therapie en de kosten die hiv-zorg met zich meebrengt;

- Is op de hoogte van de veranderende regelgeving in de zorg en is in staat om hierin te participeren.

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Vertaalt landelijke, politieke ontwikkelingen bijvoorbeeld over taakherschikking en een veranderende zorgvraag naar de eigen beroepspraktijk.

7. Rol van professional en kwaliteitsbevorderaar

De verpleegkundig consulent hiv is een zelfbewuste professional en verantwoordelijk voor haar eigen beroepsuitoefening en de daarbij horende beroepsontwikkeling. Zij levert op eerlijke, oprechte en betrokken wijze hoogwaardige patiëntenzorg, met aandacht voor de integriteit en autonomie van de mens met hiv. Zij laat aan de hand van haar dagelijks functioneren zien, dat zij het vertrouwen van de mens met hiv en zijn omgeving waard is. Professioneel gedrag is leidend voor de attitude van de verpleegkundige en bepalend voor verdere ontwikkeling van het expertisegebied hiv. Zij heeft een innovatieve, proactieve en initiatiefrijke beroepshouding.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig consulent hiv:

- Heeft kennis van de professionele standaarden en richtlijnen;
- Heeft kennis van de actuele wetenschappelijke inzichten binnen het eigen expertisegebied;
- Heeft extra aandacht en zorg voor veiligheid, privacy en vertrouwen;
- Kan de beroepsgroep positioneren in de gezondheidszorg;
- Heeft de Hiv-Masterclass gevolgd;
- Heeft kennisgenomen van het Expertisegebied VCH;
- Is op de hoogte van relevante wet- en regelgeving, onder andere wet BIG, WGBO en AVG.

Aanvullende vaardigheden en attitude

De verpleegkundig consulent hiv:

- Is in staat zelf onbevooroordeeld te werken;
- Is in staat cultuursensitief te werken;
- Kan de beroepsgroep positioneren in de gezondheidszorg.

BIJLAGE 2: Uitwerking CanMEDS-rollen verpleegkundig specialist

Zoals eerder benoemd overlappen de beroepsmatige rollen van verpleegkundige en verpleegkundig specialist elkaar grotendeels in de functie van verpleegkundig consulent hiv. Met verwijzing naar de afzonderlijke beroepsprofielen en met het beschreven verschil in zelfstandigheid en bevoegdheden van de verpleegkundige en de verpleegkundig specialist wordt in deze bijlage de specifieke expertise die kenmerkend is voor de verpleegkundig specialist en de physician assistant, werkzaam als verpleegkundig consulent hiv, uitgewerkt.

1. Rol van behandelaar met verpleegkundige en medische expertise

De verpleegkundig specialist hiv is door haar kennis van anatomie, fysiologie, psychologie, pathologie, psychopathologie en farmacologie en verdiepte kennis specifiek met betrekking tot de hiv-zorg bevoegd om diagnostiek (o.a. verrichten van lichamelijk onderzoek) en behandeling (o.a. voorschrijven van medicatie) in te zetten voor mensen met hiv. Zij bewaakt de voortgang in de behandeling en stelt waar nodig de behandeling bij. De verpleegkundig specialist hiv stelt methodisch en systematisch een diagnose. Zij indiceert, organiseert en verleent verpleegkundige en geneeskundige behandeling op basis van klinisch redeneren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van Evidence Based Practice.

De verpleegkundig specialist hiv begeleidt mensen met hiv, met een streven naar een optimaal ervaren gezondheid, functioneren, kwaliteit van leven en waardigheid, in de ogen van de zorgvrager, naasten en het sociale netwerk. De verpleegkundig specialist hiv ondersteunt het zelfmanagement van de mens met hiv en bevordert de empowerment. De verpleegkundig specialist hiv verwijst waar nodig mensen met hiv door en andere hulpverleners kunnen ook doorverwijzen naar de verpleegkundig specialist hiv.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig specialist hiv heeft kennis van:

- De principes uit de anatomie, fysiologie, psychologie, pathologie, psychopathologie en farmacologie, en verdiepte kennis hierover specifiek voor het specialisme, het aandachtsgebied en het expertisegebied hiv;
- De diagnostiek, de behandeling, de follow-up en de complicaties van veelvoorkomende aandoeningen met raakvlakken met een hiv-infectie en verdiepte kennis hiervan, specifiek voor het eigen aandachtsgebied en het expertisegebied overeenkomstig de stand van kennis, waarbij zij gebruikmaakt van classificatiesystemen en procesmatige en inhoudelijke diagnostische en therapeutische methodieken, waaronder het cyclisch proces van klinisch redeneren;
- Professionele standaarden, richtlijnen en protocollen die betrekking hebben op de hiv zorg, de hiv-infectie en eventuele co-morbiditeit en/of de mens met hiv zelf.

Aanvullende vaardigheden

De verpleegkundig specialist hiv is in staat om:

- Op grond van klinisch redeneren doelgericht informatie te verzamelen door observatie, zelfstandig lichamelijk onderzoek en aanvullende diagnostiek. En kan deze informatie analyseren, interpreteren en toepassen, differentiaaldiagnosen opstellen, een diagnose of waarschijnlijkheidsdiagnose stellen op grond van

classificatiesystemen en methodieken, en is bij deze risicobeoordeling gericht op vroeg signalering;

- Op basis van beargumenteerde keuzen een behandelplan op te stellen voor de mens met hiv, waarin diagnostische, therapeutische en preventieve interventies worden geïndiceerd, uitgevoerd en gedelegeerd, waaronder voorbehouden handelingen met inachtneming van de eigen bevoegdheid en bekwaamheid, en waarbij effect en kosten worden afgewogen en verantwoord wordt omgegaan met materialen en middelen;
- Te werken volgens standaarden, richtlijnen en protocollen, maar kan daar indien noodzakelijk beargumenteerd van afwijken als de situatie, de wensen van de zorgvrager of eigen professionele of morele afwegingen daartoe aanleiding geven;
- Zelfstandig de voortgang van de hiv-behandeling te bewaken, te evalueren en bij te stellen; een vervolgbehandeling en nazorg te organiseren; en zelfstandig een behandeling af te sluiten;
- De hiv-behandeling vorm te geven in de keten waarbinnen de zorg zich afspeelt, door, indien in het belang van de behandeling van de zorgvrager en de patiënt journey, buiten de grenzen van de eigen werkeenheid en organisatie te treden;
- Complicaties te signaleren en adequaat te handelen bij het optreden van complicaties, vooral met betrekking tot veelvoorkomende aandoeningen binnen het specialisme hiv en in versterkte mate binnen het eigen aandachtsgebied en het expertisegebied;
- Vroegtijdig signalen van decompensatie (zowel bij lichamelijke aandoeningen als psychische klachten en/of psychiatrische stoornissen) te herkennen en gepaste actie te (laten) ondernemen, vooral met betrekking tot veelvoorkomende aandoeningen binnen de hiv-zorg en in versterkte mate binnen het eigen aandachtsgebied en/of expertisegebied.

Attitude

De verpleegkundig specialist hiv kenmerkt zich door:

- Het werken conform de beroepscode voor verpleegkundigen en verzorgenden, het ondersteunen en het bevorderen van de autonomie van zorgvragers, en hanteert als principes 'niet schaden, weldoen en rechtvaardigheid';
- Rekening te houden met de wensen en behoeften van de zorgvrager en diens naasten ('samen beslissen'), de mate van geletterdheid en/of gezondheidsvaardigheden.

2. Rol van academicus en onderzoeker

De verpleegkundig specialist hiv is op de hoogte van recente wetenschappelijke ontwikkelingen op het gebied van hiv en beoordeelt dit kritisch. Zij stimuleert kennisuitbreiding op het gebied van hiv door het initiëren, opzetten en uitvoeren van monodisciplinair of multidisciplinair wetenschappelijk onderzoek of door participatie in onderzoek geïntegreerd in de patiëntenzorg.

Ze vertaalt wetenschappelijke uitkomsten naar de praktijk en neemt deel aan ontwikkeling van multidisciplinaire richtlijnen. Ze publiceert en werkt mee aan wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke publicaties, en zij neemt deel aan kennisnetwerken.

Ze heeft kennis van de didactiek van het leren op de werkplek en (gezondheidszorg) ethiek.

Aanvullende kennis

De verpleegkundig specialist heeft kennis van:

- De principes van evidence-based practice en van best practices;
- Verschillende methoden voor de uitvoering van (mono- en multidisciplinair) wetenschappelijk onderzoek;
- De diverse kennisnetwerken binnen de hiv zorg, het aandachtsgebied en het expertisegebied;
- De didactiek van het leren op de werkplek, coaching, reflectieve praktijkvoering (supervisie, intervisie en intercollegiale toetsing), en van leerprincipes, begeleidings- en instructiemethoden, en is op de hoogte van toepassingen op het gebied van kennisontwikkeling en -deling en van het concept 'Leven Lang Leren';
- Ethiek en gezondheidszorgethiek en methodieken voor het omgaan met morele dilemma's.

Aanvullende vaardigheden

De verpleegkundig specialist is in staat om:

- De uitkomsten uit wetenschappelijk onderzoek te achterhalen, te begrijpen, op waarde te beoordelen en in de praktijk toe te passen;
- Een verbinding te leggen tussen problemen in de beroepspraktijk en de wetenschap, en om wetenschappelijk onderzoek te initiëren, op te zetten en uit te voeren naar aanleiding van een onderzoeksvraag ontleend aan de beroepspraktijk of aan lacunes in de wetenschappelijke kennisbasis binnen het eigen vakgebied;
- Nieuwe interventies te ontwikkelen naar aanleiding van resultaten van onderzoek;
- De ontwikkeling en verdieping van wetenschappelijke vakkennis te bevorderen door middel van wetenschappelijk onderzoek en innovatieprojecten;
- Te participeren in kennisnetwerken gericht op het eigen specialisme, het aandachtsgebied en het expertisegebied;
- Collega-zorgverleners, zoals verzorgenden, verpleegkundigen (in opleiding tot specialist) en artsen, te coachen, te begeleiden en te onderwijzen, en om kennis over te dragen, te delegeren, te adviseren en feedback te geven op hun handelen en professioneel gedrag;
- Te fungeren als opleider van verpleegkundigen in opleiding tot specialist.

Attitude

De verpleegkundig specialist kenmerkt zich door:

- Een reflectief vermogen dat tot uitdrukking komt in de beroepspraktijk als zelfstandig behandelaar;
- Een kritisch vermogen dat tot uitdrukking komt bij de beoordeling van nieuwe kennis, onderzoeksresultaten en nieuwe procedures;
- Het bevorderen van de deskundigheid van studenten, collega's, zorgvragers en andere betrokkenen bij de gezondheidszorg, waarbij zij een voortrekkersrol vervult en als rolmodel fungeert voor zowel aankomende als gediplomeerde verpleegkundigen, eventueel in opleiding tot specialist.